

[Nyní se nacházíte metodické části **Osoby se zrakovým postižením**]

5. Webové stránky knihovny

5.1 Pravidla přístupnosti

(5.1) Webové stránky splňují pravidla přístupnosti pro osoby se specifickými potřebami.

Specifika přístupnosti pro uživatele webu se zrakovým postižením

Webové stránky knihovny musí splňovat pravidla přístupnosti podle metodiky WCAG 2.1. Cílem je, aby se znevýhodněný uživatel samostatně dostal k informacím, které jsou na stránkách publikovány, a nebyl znevýhodněn svým zdravotním postižením, použitým technickým vybavením či znalostmi.

Jak na to:

Informace o přístupnosti s ohledem na problematiku osob s postižením zraku najdete v příručce [\[\[hf:start|Přístupné webové stránky](#), zejména v kapitole [3. Zrakové postižení](#).

Srozumitelnost a přístupnost webu

- Stránky by měly obsahovat důležité informace srozumitelnou formou. Je vhodné, aby důležité informace (kontakty, provozní doba knihovny, přístup ke katalogu apod.) byly přístupné z hlavní stránky (případně s co nejmenším počtem nutných kliknutí na odkazy).
- Vhodné je umístit na hlavní stránku srozumitelný odkaz na informace pro osoby s postižením.
- Vhodné také je, když stránky s kontaktními informacemi obsahují formulář pro odeslání krátké zprávy knihovně²⁰.
- Odkazy na webových stránkách by měly být pravidelně kontrolovány²¹.

5.2 Informace na webových stránkách

(5.2) Na webových stránkách je:

- **podrobný popis konkrétních opatření umožňujících samostatnost a samostatný pohyb uživatelů se specifickými potřebami a popis okolí knihovny,**
- **informace o službách knihovny a konkrétně o (speciálních) službách pro uživatele se specifickými potřebami,**

- **odkazy na důležité webové stránky týkající se osob se specifickými potřebami.**

Popis opatření pro samostatný pohyb

- Na webových stránkách by měly být popsány možnosti pohybu v budově. Důležité jsou informace o přirozených vodících liniích, dveřích, klikách, vypínačích, počtu schodů, o tom, zda je v knihovně akustický orientační maják apod.
- Formu popisů cesty a podobných informací je vhodné konzultovat nebo nechat vypracovat navigačním centrem SONS, případně jiným kompetentním subjektem.

Odkazy na důležité webové stránky

Na stránkách knihovny by neměly chybět odkazy na:

- Organizace zastřešující a sdružující zrakově postižené, pomáhající organizace, speciální školy v místě, zaměstnavatelé osob se zdravotním postižením aj. (např. SONS, Tyfloservis, Okamžik, aj.),
- Tematické a zájmové weby¹⁾
- Speciální knihovny²⁾,
- Informační zdroje³⁾,
- V případě zaměřené knihovny lze doporučit, aby knihovna na webové stránky umístila odkaz na [Knihovní bránu pro zrakově postižené](#) nebo další katalogy knih pro osoby se zrakovým postižením, např. [Knihovnu digitálních dokumentů](#), [Digitální internetovou knihovnu KTN](#), seznamy a katalogy knih vytvořené středisky pro podporu studentů s postižením při vysokých školách apod.

Univerzální metodika

Při plánování technických opatření a vybavení nezapomeňte uplatnit také níže uvedené požadavky Univerzální metodiky.

[Nyní se nacházíte v metodické části **Univerzální metodika pro Standard Handicap Friendly**]

5.1 Pravidla přístupnosti

(5.1) Webové stránky splňují pravidla přístupnosti pro osoby se specifickými potřebami.

- Webové stránky jsou vytvořeny v souladu se Zákonem č.99/2019 Sb. Zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a to i v případě, že knihovna přímo nespadá do kategorie í povinných subjektů ve smyslu paragrafu 3 tohoto zákona, zejména jde o:

Srozumitelnost a přístupnost webu

- Informace na webových stránkách knihovny musí být podány srozumitelnou formou. Základní (důležité) informace o chodu knihovny (kontakty, provozní doba knihovny, přístup ke knihovnímu katalogu, nabídka služeb knihovny pro osoby se specifickými potřebami apod.) musí být přístupné z hlavní stránky nebo případně s co nejmenším počtem kliknutí na odkazy.
- Na hlavní stránce musí být umístěn rozcestník (např. s využitím známých piktogramů) odkazující na podsekcce webových stránek s informacemi pro čtenáře s konkrétním typem postižení. Doporučujeme, aby knihovny měly na stránce s kontaktními informacemi také formulář pro odeslání krátké textové zprávy knihovně nebo chat, aby bylo možné komunikovat s knihovnou elektronicky i bez nutnosti otevírat poštovní aplikaci (s možností uvést odkaz na chat na úvodní stránce knihovny).
- Funkčnost odkazů na webových stránkách musí být pravidelně kontrolována a nefunkční odkazy aktualizovány.

Jak na to:

Ke zjištění, zda jsou odkazy funkční, je možné použít speciální software nebo webové služby – ty vygenerují seznam odkazů, které nevedou na žádnou stránku a je nutné je opravit.

Nestačí, aby přístupný byl pouze návrh webové stránky, je nutné zajistit také to, aby informace by na webovou stránku knihovny vkládány přístupnou formou. Základní informace o tom, jak vkládat informace do webového redakčního systému tak, aby byly přístupné, najdete [v Manuálu přístupné editace webu](#)

Doporučená metodika

- Webové stránky knihovny musí být vytvořeny v souladu s pravidly přístupnosti a musí mít tzv. responzivní design. Cílem je, aby se uživatel snadno a bez nutnosti asistence další osoby dostal k informacím, které jsou na stránkách publikovány. Nesmí být znevýhodněn svým postižením, znalostmi nebo technickým vybavením. a zařízením, které k prohlížení stránek používá (ať už se jedná o speciální hardware/software nebo např. o mobilní zařízení).
- Při kontrole webových stránek je nezapomeňte zkontrolovat také na mobilních zařízeních – nejlépe v různých prohlížečích a s využitím několika zařízení různých velikostí. Nezapomeňte, že i zde platí nutnost dostatečného kontrastu textu a pozadí, možnost zvětšování textu, jednoduchého ovládání stránky apod.

Přístupnost webových stránek řeší aktuální [metodika WCAG \(Web Content Accessibility Guidelines\)](#), nyní ve verzi 2.1.

Další informace týkající se přístupnosti v souladu s [metodikou WCAGa](#) [zákonem o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací](#) najdete v příručce [Přístupné webové stránky](#).

Doporučujeme také článek [Jak na přístupnost knihovních webů](#).

Jak na to:

I když nejste správce webových stránek knihovny, můžete na vašich stránkách zkontrolovat:

- Zda je text dostatečně čitelný a kontrastní vůči pozadí.
- Zda jsou informace čitelné a srozumitelné, i když jsou na stránce vypnuty obrázky.
- Zda je navigace srozumitelná a je na všech stránkách na stejném místě.
- Zda název nebo titulek stránky vystihuje obsah.
- Zda se uživatel dostane na všechny aktivní prvky (hypertextové odkazy, formulářová okna na doplnění textu pomocí myši) s použitím klávesy Tab.
- Zda jsou odkazy srozumitelné, tj. je jasné, kam vedou.
- Zda je označeno, že se odkaz otevře v novém okně.

Další informace o kontrole webu najdete v [kontrolním seznamu](#) v příručce [Přístupné webové stránky](#).

Základní pravidla pro tvorbu přístupných webových stránek

- Důležité je, aby webové stránky byly dobře strukturované, přehledné, měly snadnou, srozumitelnou a dobře viditelnou navigaci a aby navigace a další ovládací prvky byly vždy na stejném místě. Každá stránka musí ve zdrojovém kódu obsahovat titulek, který jasně vystihuje obsah stránky.
- Je nutné dbát na sémantiku webových stránek, tj. na správné používání HTML značek v souladu s jejich původním určením. Znamená to používat správné označení hierarchické úrovně nadpisů, značky pro odstavce, pro seznamy a položky seznamů. Místo grafické značky tučného písma nebo kurzívy používat sémantické značky „Strong“ a „Emphasize“, používat značku pro tabulky tam, kde se jedná o tabulková data, a dále značky pro označení zkratk, citací nebo ukázek kódu, naopak nepoužívat HTML značky pro grafickou úpravu dokumentu.
- Text musí být dobře čitelný a dát se v prohlížeči bez problémů zvětšovat, aniž by došlo ke ztrátě funkčnosti stránky. Text musí být dostatečně kontrastní, na pozadí textu nesmí být použit rušivý obrázek nebo vzorek.
- Pro orientaci v jednotlivých podsekcích webu věnovaných osobám s jednotlivými typy postižení doporučujeme využít piktogramů s ohledem na konkrétní potřeby daných uživatelů.
- Obsah webu musí být nabídnut čtenáři strukturovaným a přehledným způsobem, měly by se upřednostnit jednoduché věty oproti souvětím. Všechny grafické informace, které nesou významové sdělení, musí být dostupné v textové podobě. Ve zdrojovém kódu webové stránky musí být u každého obrázku nesoucího význam umístěn prvek „alt“, v němž bude jedním nebo několika slovy popsáno, o jaký obrázek se jedná – např. „logo“, fotka zaměstnanců“ apod. Pokud jde pouze o ilustrační foto, prvek „alt“, který popisuje obrázek, musí zůstat prázdný.

Textová informace je důležitá pro ty, kteří vizuální informaci nedokážou přijmout, dokážou ale obsah obrazové informace identifikovat pomocí termínů jako např. „grafika“ a text, který je obsažen v prvku „alt“. Podobně tomu má být s animacemi, videem a veškerým obsahem multimediálního charakteru, který musí mít další alternativy, např. textový přepis, audio popis k různým typům multimediálních prvků i k tzv. CAPTCHA apod.

- Webová stránka musí obsahovat všechny podstatné informace, i když uživatel aktuálně nemůže používat JavaScript, Flash, Java applety, kaskádové styly (CSS), cookies či jiné doplňky internetového prohlížeče nebo operačního systému.
- Odkazy musí být možné jednoduše odlišit od ostatního textu – optimálním způsobem je jejich podtržení, případně také barevné zvýraznění, tučné písmo apod. Vhodné je barevně odlišit již navštívené odkazy a odkazy, které jsou právě aktivní. Z textu odkazu musí být jasně patrné, kam odkaz vede. Odkazy, které otevírají nové okno, musí být označeny. Pokud odkaz vede na jiný typ souboru, než je HTML, musí být také k dispozici informace o jeho typu, případně o jeho velikosti.
- Informace sdělované barvou nebo řezem písma musí být dostupné i bez barevného rozlišení nebo vizuálního čtení. Není např. vhodné, aby barva nebo tučné písmo byly jediným údajem, který indikuje povinný údaj apod., protože člověk s poruchou zraku nebo barvocitu je nedokáže rozlišit.
- Na obrazovce nesmí docházet ke změnám velikosti, barevnosti nebo jasu prvku rychleji než třikrát za sekundu.
- Na webových stránkách se nesmí bez vědomého zásahu uživatele spouštět žádné akce, nevhodná jsou tedy např. vyskakovací okna nebo spouštění zvuků. Zvuky musí mít uživatel možnost vypnout.
- Funkčnost webové stránky nesmí být závislá na konkrétním vstupním či výstupním zařízení nebo programovém vybavení. Např. musí být možné zobrazit stránku nezávisle na typu prohlížeče nebo rozlišení displeje apod. Odkazy a ovládací prvky musí být nezávislé na myši, aby uživatel, který používá jiný druh vstupního nebo výstupního zařízení, byl schopen stránky a odkazy ovládat.
- Všechny aktivní prvky (odkazy, formulářová pole, tlačítka apod.) musí být dostupné a ovladatelné prostřednictvím klávesnice (mezi aktivními prvky by mělo být možné se bez obtíží pohybovat pomocí klávesy „Tab“).
- Tabulky musí být čitelné po řádcích. Jedno tabulkové pole má obsahovat pouze informace, které spolu logicky souvisejí. Tabulková data musí obsahovat záhlaví sloupců, případně řádků.
- Ve formuláři musí být přístupným způsobem označena povinná pole (nestačí jen barevné označení). Informace o vyplňování formuláře musí být umístěny na začátku formuláře nebo pole ještě před vyplněním. Uživatel také musí dostat jasnou zpětnou vazbu o vyplnění pole, chybách nebo o tom, co má udělat pro odeslání formuláře. Při akcích směřujících ke změnám (např. finanční transakce, změny údajů apod.), je vhodné mít možnost jednotlivé kroky verifikovat, případně vrátit.

5.2 Informace na webových stránkách

(5.2) Na webových stránkách je uveden:

- **podrobný popis konkrétních opatření umožňujících samostatnost a samostatný pohyb uživatelů se specifickými potřebami a popis okolí knihovny,**
- **informace o službách knihovny a konkrétně o (speciálních) službách pro uživatele se specifickými potřebami,**

- **odkazy na důležité webové stránky týkající se osob se specifickými potřebami.**

Popis opatření pro samostatný pohyb

- Uživatel musí mít možnost dozvědět se z webových stránek, zda je budova knihovny bezbariérově přístupná.
- Stránky musí obsahovat popis cesty pěšky od stanice nebo zastávky MHD nebo od vyhrazeného parkovacího místa formou vhodnou pro uživatele s konkrétním postižením, včetně grafického znázornění (mapy) s možností stáhnutí.
- Stránky musí obsahovat popis budovy včetně grafického znázornění kvůli možnosti samostatného pohybu a orientace, včetně grafického znázornění. Pokud není možný samostatný pohyb, musí být tato informace uvedena a zároveň uveden i kontakt na knihovníka-asistenta.
- Na webových stránkách knihovny musí být dostupný orientační plán knihovny (vhodný k tisku), který musí obsahovat informace o umístění specializovaného oddělení nebo vyčleněného fondu pro danou skupinu, výtahu, informačním bodu pro osoby se specifickými potřebami. Musí obsahovat kontaktní telefonní číslo (mobil) a základní informace pro případ nutné evakuace.
- Knihovna musí zveřejnit stručný „návod“ na to, jak v knihovně postupovat při využívání různých služeb, jak se registrovat, jak obsluhovat technická zařízení apod.⁴⁾

Jak na to:

Informace k popisu opatření pro samostatný pohyb musí knihovna konzultovat (nebo nechat vytvořit) organizacemi sdružujícími nebo pomáhajícími osobám se specifickými potřebami.

Informace o službách

- Uživatel musí mít možnost dozvědět se z webových stránek, jaké služby a aktivity knihovna nabízí a jaká opatření zavádí pro jejich zpřístupnění. Informace o službách uživatelům se specifickými potřebami (nebo odkazy na ně) musí být umístěny na vstupní stránce knihovny.
- Na stránkách musí být informace o speciálním vybavení dostupném v knihovně (např. kamerová lupa, speciální hardware a software, indukční smyčka apod.).
- Pokud knihovna buduje speciální fond pro osoby se specifickými potřebami, měly by být tyto informace na webových stránkách uvedeny i s odkazem na tento druh fondu.
- Doporučujeme zveřejnění stručného „návodu“ na to, jak v knihovně postupovat při využívání různých služeb, při registraci a návodu pro obsluhu dalších zařízení v knihovně (kopírka apod.).⁵⁾
- Knihovna na svých webových stránkách uvádí kontakt na knihovníka-asistenta, včetně informace o jeho kompetencích.
- Základní dokumenty knihovny (Knihovní řád apod.) jsou k dispozici v úpravě vhodné pro osoby se specifickými potřebami.
- Knihovna na svých stránkách uvádí také komunikační pravidla pro komunikaci s uživateli se specifickými potřebami.

Odkazy na důležité webové stránky

Lidé se specifickými potřebami většinou znají webové stránky a odkazy, které se týkají jejich postižení. Může však pro ně být užitečné mít je pohromadě na jednom místě. Odkazy mohou být vhodné pro osoby, které se teprve učí žít se svým postižením, i pro čtenáře, kteří se o danou problematiku zajímají. Knihovna by při výběru odkazů vždy měla mít na zřeteli konkrétní situaci knihovny a jejích uživatelů a vybrat ty odkazy, které jsou pro danou knihovnu (region) či cílovou skupinu uživatelů relevantní⁶⁾.

Na stránkách knihovny musí být odkazy na:

- Organizace, školy, zaměstnavatele a další subjekty, které pracují s osobami se specifickými potřebami a jsou také v kontaktu s knihovnou (např. formou spolupráce, sdílení akcí apod.).
- Tematické a zájmové weby k dané problematice.

¹⁾

Zdroje informací o webech pro zrakově postižené viz např. <http://www.brailnet.cz/>, <http://www.sons.cz/odkazy.php>.

²⁾

Seznam knihoven je k dispozici na adrese

<https://sites.google.com/site/informacekomunikaceahandicap/seznam-knihoven-pro-ctenare-se-zrakovym-na-uzemi-ceske-republiky/>.

³⁾

Např. <http://www.brailnet.cz/>, <http://www.helpnet.cz/zrakove-postizeni> aj.

⁴⁾ ⁵⁾

Tyto návody mohou být výhodou i pro další uživatele, bez ohledu na postižení.

⁶⁾

Odkazy se mohou lišit s ohledem na místní situaci dané knihovny.

From:

<https://prirucky.ipk.nkp.cz/> - **Metodické příručky pro knihovny**

Permanent link:

<https://prirucky.ipk.nkp.cz/hf/zrak/web>

Last update: **2020/10/01 22:58**

